

22.9.2008

Dnro 898/2/07

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamiehen sijainen Jussi Pajujoja

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Sarja

KIELILISÄN MAKSAMISEN PERUSTEET

1 ASIA

Hufvudstadsbladetissa 8. ja 9.3.2007 julkaistujen artikkeleiden mukaan Espoon kaupunki on kohdellut suomen- ja ruotsinkielisiä työntekijöitään eri tavalla kielilisen myöntämisessä. Kirjoituksissa annettiin ymmärtää, että äidinkieleltään suomenkieliset työntekijät saavat kielilistä ruotsin kielen taidostaan, kun taas äidinkieleltään ruotsinkielisille ei kielilistä makseta suomen kielen taidosta. Edelleen artikkeleista jäi vaikutelma, että tulkinnat asiasta vaihtelivat riippuen siitä, keneltä esimiesasemassa olevalta asiaa kysyttiin, ja että asiaa koskevassa ohjeistuksessa olisi parantamisen varaa.

Edellä todetun johdosta apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt otti eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 4 §:n nojalla kielilisen myöntämiskäytännön asianmukaisuuden omasta aloitteestaan tutkittavaksi.

- - -

3 RATKAISU

Kielilisen maksaminen perustuu kunnalliseen yleiseen virka- ja työehtosopimukseen ja sen palkkausta koskevaan lukuun. Kielilistä voidaan maksaa, jos tehtävissä edellytetään äidinkielen lisäksi toisen kotimaisen kielen, saamen kielen tai viittomakielen hallintaa ja jollei kielitaitovaatimusta ole otettu huomioon tehtäväkohtaisessa palkassa. Pykälän soveltamisohjeen mukaan viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseen kuuluva kielitaito voidaan ottaa huomioon tehtäväkohtaisessa palkassa ja muu kielitaito henkilökohtaisessa lisässä, jolloin erillistä kielilistä ei makseta. Kielilistä voidaan maksaa sekä suomesta että ruotsista kuitenkin siten, että henkilön äidinkielestä ei makseta kielilistä.

Saadun selvityksen mukaan Espoon kaupungissa kielilistä maksetaan ensisijaisesti sellaisille henkilöille, jotka joutuvat suullisesti käyttämään molempia kotimaisia kieliä asiakaspalvelussa. Ratkaisevaa on siten se, edellytetäänkö työtehtävissä toisen kotimaisen kielen, saamen kielen tai viittomakielen taitoa.

Totean, että käytettävissäni olleen aineiston perusteella asiassa ei ole ilmennyt perusteita sen tueksi, että Espoon kaupungin kieliliskäytäntö olisi ainakaan säännönmukaisesti sellainen, että äidinkieleltään suomenkieliset työntekijät saisivat automaattisesti kielilistä ruotsin kielen taidostaan mutta äidinkieleltään ruotsinkieliset eivät sitä saisi suomen kielen taidostaan.

En kuitenkaan pidä poissuljettuna sen lehtikirjoituksistakin ilmenneen mahdollisuuden olemassaoloa, että kielilisan myöntämistä koskeva sääntely ei ole ollut kaikille kielilisan myöntämisestä vastaaville henkilöille ainakaan täysin selvä, mistä on voinut seurata epäjohtonmukaista soveltamiskäytäntöä. Tältä osin viittaa lehtiartikkelissa mainittuun yksittäistapaukseen, jonka osalta saadusta selvityksestä ilmeni, että kyseiselle henkilölle oli sittemmin kielilisa kuitenkin myönnetty, vaikka se oli häneltä lehtitietojen mukaan ensin evätty.

Edellä todetun vuoksi on syytä korostaa asiaa koskevan ohjeistuksen, tiedottamisen ja tarvittaessa ennen muuta esimieskoulutuksen merkitystä, jotta henkilöstö saisi heille kuuluvat etuudet yhdenmukaisin perustein. Saamastani selvityksestä ilmeneekin, että pääkaupunkiseudun yhteistyöhankkeessa on ehdotettu pääkaupunkiseudun yhteistä ohjeistusta kielilisästä ja että asia oli selvityksenantohetkellä valmisteilla.

4

TOIMENPITEET

Johtopäätökseni on, että asia ei edellytä enempää toimenpiteitäni kuin että saatan edellä esittämäni näkökohdat Espoon kaupunginhallituksen tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen päätöksestäni.